

NA TEJTO SKALE POSTAVÍM SVOJU CIRKEV A PEKELNÉ BRÁNY JU NEPREMÔŽU (slávnosť sv. Petra a Pavla)

Keď Ježiš prišiel do okolia Cézarey Filipovej, pýtal sa svojich učeníkov: „Za koho pokladajú ľudia Syna človeka?“ Oni vraveli: „Jedni za Jána Krstiteľa, iní za Eliáša a iní za Jeremiáša alebo za jedného z prorokov.“ „A za koho ma pokladáte vy?“, opýtal sa ich. Odpovedal Šimon Peter: „Ty si Mesiáš, Syn živého Boha.“ Ježiš mu povedal: „Blahoslavený si, Šimon, syn Jonášov, lebo ti to nezjavilo telo a krv, ale môj Otec, ktorý je na nebesiach. A ja ti hovorím: Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev a pekelné brány ju nepremôžu. Tebe dám kľúče od nebeského kráľovstva: čo zviažeš na zemi, bude zviazané v nebi, a čo rozviažeš na zemi, bude rozviazané v nebi.“ Potom prikázal učeníkom, aby nikomu nehovorili, že on je Mesiáš. (Mt 16, 13-20)

Niektorí biblisti predpokladajú, že Petrovo vyznanie sa udialo na veľký židovský sviatok – Deň zmierenia (Jom kipur). Jom kipur bol jediným dňom v roku, kedy smel najvyšší kňaz vstúpiť do Svätyne svätých Jeruzalemského chrámu a takmer šeptom slávnostne vysloviť Božie meno YHWH. Ľud, zhromaždený na nádvorí pred Chrámom, keď počul Meno, ktoré za iných okolností nesmelo byť vyslovené, padol na tvár a volal: „Naveky nech je pochválené meno tvojej slávnej vlády!“

Ak by Peter v Cézarei Filipovej vyznal Ježišovi „Ty si Mesiáš, Syn živého Boha“ práve počas tohto sviatku, znamenalo by to, že v deň Jom kipur odznelo Božie meno dvakrát – a to prvý raz v Jeruzalemskom chráme z úst kňaza a druhý raz v Cézarei Filipovej z úst Petra. Keď hľadáme na Petrovo vyznanie v tomto kontexte, nadobúda ešte hlbší rozmer.

Iba Matúš bezprostredne po Petrovom vyznaní hovorí o odovzdaní „moci kľúčov“. Používa obraz zviazania a rozviazania, ktorý bol Židom dobre zrozumiteľný. Rabíni mali moc „zväzovať a rozväzovať“ Tóru, teda autoritu ju vykladať. Im prináležalo vyhlásiť istú náuku za správnu alebo mylnú. Matúš predstavuje Ježiša ako najpovolanejšieho vykladača Tóry, ktorý teraz túto úlohu zveruje Petrovi.

Peter je takto menovaný za hlavného ochrancu a garanta pravosti ohlasovania Ježišovho posolstva. Jeho nová úloha je spojená so zmenou mena. Aj v Starom Zákone viac ráz zvereniu poslania predchádzalo zmenenie mena. Napríklad Abram (otec je vyvýšený) bol premenovaný na Abraháma (otca mnohých), pretože sa stal základom nového národa (Gn 17, 5).

Ježiš menuje Šimona Skalou. Krajina v okolí Cézarey Filipovej, kde sa nad údolím Jordánu týčilo množstvo skál, bola pre tento moment zvlášť vhodným miestom. Je možné, že Šimon prezývku Peter pre tvrdosť svojej povahy už mal, ale Ježiš jeho menu dal nový význam. Výraz skala pritom nemožno vzťahovať na Petrov charakter ani na silu jeho viery. Petrova autorita vychádza z Božej stálosti a autority.

Existuje ešte jedna, málo známa, no nesporne zaujímavá interpretácia významu mena Peter. Grécke slovo *kéfas* alebo latinské *petra* nemusí označovať len veľké bralo. Môže znamenať aj nepríjemný kameň. Taký, aký nájde roľník pri oraní poľa a neostáva mu iné ako ho oborať, obísť. Takže keď Ježiš hovorí Petrovi: „Ty si skala“, nejde o pochvalnú reč, ale o vyjadrenie v zmysle: „Peter, ty si ale ‚kolík‘, neodstrániteľná skala na poli, a predsa na tebe postavím svoju Cirkev.“

Primát Petra v prvotnej Cirkvi vyústil do výnimočného postavenia rímskeho biskupa. Keď Peter a iní kresťania zomreli okolo roku 67 mučeníckou smrťou, Cirkev naďalej tvorila spoločenstvo veriacich na čele s rímskym biskupom.

Petrovo výnimočné postavenie nevyvolávalo v počiatkoch Cirkvi žiadne pochybnosti. Cirkev si bola istá, že Peter je hlavou kolégia apoštolov, a tým aj Petrovi nástupcovia sú hlavou kolégia biskupov. Nik primát rímskeho biskupa nespochybňoval. Až neskôr pod vplyvom dejinných udalostí (či už kvôli politickým ambíciám carihradských patriarchov alebo aj pre pohoršlivý život niektorých pápežov) bol v rôznych obdobiach dejín Cirkvi tak na kresťanskom Východe ako aj Západe vyslovený názor, že zvláštna úloha, ktorú Kristus určil Petrovi, je dočasná a nepatrí k podstatným prvkom Cirkvi, ktoré Kristus zamýšľal.